

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Előfizetési árak	
Helyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1:50 K.
1 évre 3 K.	1 évre 4:50 K.
6 K.	9 K.
12 K.	18 K.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvház.

Sápadt arcu, sirdogáló kisgyermek, akiket úgy nevezzünk, hogy hadiárva, a nagy csapás sulya alatt is egyenesedjék ki testetek, töröljétek le a könnyeket, piruljon ki az arcotok, vigasztaljátok meg a tenger keserűségétől megbarázdásodott homlokú jó édesanyátokat, má volt az első napotok, amikor ennek a városnak minden lakója reátok gondolt s gondolatban átölelte titeket, csókot nyomott homlokotokra. Ennek a városnak minden polgára ma a szűkös erszényből kivett egy-egy pénzdarabot, ki fillért, ki hatost, ki koronát, ki bankót, s azt félre tette egy fiókba, hogy a ti jövődöt megleg otthonotokra adja, amikor belépnek hozzátok a jó szívek, akik vállalkoztak arra, hogy Székesfehérvárnak sok kicsi, sok nagy adományát egy garmadába rakják.

Edes, kedves kis hadiárva most ti ne sirjátok, hanem imádkozzatok. Imádkozzatok ennek a városnak minden lakójáért, mert megszántak benneketek, mert ezek a jó emberek a saját nyomorúságuk mellett is bőségesen áldoznak tiértetek. Imádkozzatok a ti püspök bácsitokért, aki anynyira szeret benneteket, a kinek neve, szelleme, szeretete, munkája ott fog lenni abban az otthonban, ahol ti boldogan fogtok felnövekedni ennek az édes magyar hazának polgáraivá.

Mi pedig sokat adjunk a kis hadiárva otthonára, hogy az árthatlan lelkek imádságából minél nagyobb rész jusson számunkra.

Székesfehérvár lelkes hölgyei december 2-án kezdték meg a gyűjtést házról házra járva a jószívvel adott adományokért. A közönség hangulatából ítélve, a gyűjtés eredményét nem várt siker fogja koronázni.

A hadiárvház helyi akciójának pénztárosához eddig 7032:83 korona folyt be. A polgármesteri hivatal utján szintén már több ezer koronát adományoztak.

Háború.

A diadalmas szerb háborunk.

A bolgárok Prizrend bevételeivel körülbelül tizenhetezer foglyot ejtettek, huszezer fegyvert és ötven tábori ágyut zsákmányoltak. A zsákmány között volt száznegyvennyolc automobil is, ezeknek kellett volna a szerb kormányt és a főhadiszállást-elszállítanok.

Péter király, Sándor trónörökös, Pasic, miniszterelnök és Trubecko, az orosz követ, egy szál kiséret nélkül lóháton menekültek az utolsó órában és hogy merre visz utjuk, senki sem tudja... A szerbiai hadjárat véget ért, a szerb állam véget ért, a szerb állam nincs többé.

Az utolsó felvonásnak is legvégére járunk. Egyetlen komoly város van még a szerbek kezén, ez Monasztir.

Romániában

most tartja első ülését a kámera és a szenátus. Mindkét törvényhozó testületben a józan semlegesség pártja kezd többséggé kialakulni.

Kövess hadsereg zsákmánya.

Kövess tábornok hadserege novemberben 40.800 szerb katonát és 26.600 védőkeles katonában lévő szerbet fogott el, valamint 179 löveget és 12 gépfegyvert zsákmányolt.

Orosz harctér.

Az északkeleti harcvezetésen az osztrák-magyar főparancsnokság alatt álló szövetséges hadseregeknél november folyamán a foglyok száma, illetve a zsákmány: 78 tiszti, 12.000 főnyi legénység és 32 gépfegyver.

Olasz harctér.

A tegnapi nap az Isonzó-harcvonalon általában csendesebben telt el. Csak a görzi hídfőt támadták meg ismét hevesen. Az ellenség eme előretörései tüzünkben omlottak össze. Ma éjjel a Monte San Michele északi lejtője ellen az olasz tüzezés tüzélszt kezdett, egyidejűleg támadást intézett az ellenség a hegyesucos ellen. Az ellenségnek San Martino körül megkísérelt támadásait is visszavertük.

MUZEUMEGYESÜLET HARMADIK ESTJE.

A székesfehérvári muzeumegyesület szerdán este 6 órakor tartotta harmadik téli felolvasó estjét, amely alkalommal Pötz Edgár főgimnaziumi tanár volt az előadó. A kitünő magyar professzor a háború költészetéről olvasott fel egy igazán élvezetes, szép nyelvű, széles látókörrel tanuskodó értekezést.

Bevezetésül általában jellemezte a magyar nemzet költészetét, amelynek mindenkor az igazi magyar érzés, szív és lélek volt az éltetője a vallásos irányzat mellett, amely főleg a Mária-kultuszban hulminálódott. Vázolta röviden a régi harci idők poézisét, amely tiszta tükre az akkori időknek, s történelmi értékkel bíró irodalmi kincsek. Részletesen természetesen a mostani nagy idők költészetére terjeszkedett ki. A nemzeti létküzdőlelem háborus költészeté tulajdonképpen a hanczi zaj elcsendesése után fog megszületni, a lyra, a dráma csak akkor szólhat meg a maga értékében. Szépen festette meg a puskapofos levegő költészetét, amikor még a poéták ott vannak a küzdőlelmek színterén. Szomorú és kiábrándító való rákénje a magyar költészetnek a hónapok és nyugatos adyisták irányzata; s a nemzeti érzésnek otromba kezekkel való fojtogatása. Kitért a Dunántúli-Ady mérközésre, s tárgyilagosan jellemezte Gyöni Géza helyét a magyar Olympuson. Adyra pedig finom, de erős kritikával mondta meg a véleményét, amely minden magyar érzés embernek a felfogása. Helyesen jegyezte meg Pötz Edgár, nem tudja mit szólna a Vörösmarty-tér ércszobrára, ha beoználni tudna, az érzékiséget, posolyát, bünt, blazirtságot, kiáltásokat, az ént, a mocskot, a piszkot, az istentagadást verselni akarók fekete lelkü társaságához. Azt hisszük, hogy az az ércszobor, ha tudna, osztort fonna, s kiverne a kufarokat a költészet templomából.

A kitünő előadáson megjelent dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök, gróf Széchenyi Viktor főispán és meglehetősen kevés számú közönség. A férfiak egyáltalában nem érdeklődnek a tudományos dolgok iránt, a hölgyek pedig előbbrevonálnak tartották a korcsolyázást. Erről a szomorú jelenségről egyszer már hosszabban írt csevegünk.

A légközelebbi előadást Wertheim Pál tartja vetített képekkel s az előadás kivételesen nem szerdán, hanem csütörtökön lesz a szokásos időben. Karácsony után a muzeumegyesület új ciklust rendez vetített képsorozatokkal a világháború összes harctereiről.

HADISEGÉLY.

Szegény gyermekek felruházása, eltűnt harcosok felkutatása, hadijótékonyságok szervezése mellett a szegények mindennemű ügyes bajos dolgainak elintézésével is foglalkozik a Fejérmegyei Napló. Ezen ügyes bajos dolgok elintézése között a háború alatt a legtöbb a hadisegélyekről szól. A hadisegélyekről sok gonddal küzködő hozzártatózói a Fejérmegyei Naplóhoz fordulnak nehézségeikkel, különösen a hadisegélyügyekkel. Ezeknek egy jó része arról panaszkodik, hogy beszűntették a segélyt, mert egy kis földjük van, házuk van. De hát azon a kis birtokon anyyi a teher, hogy tulajdonképpen a nulla a nullával felmegy.

A Fejérmegyei Napló azután ír az illető közés jegyzőjének. Kéri, hogy tegyen valamit. A jegyzők a legszívesebben válasznak a kérésre, s hosszú levélben mondják el, hogy bármennyire is fáj a szívük a szegényekért, nem tehetnek semmit. Nekik az előírás szigorúan be kell tartaniuk, mert anyagiilag is felelősek a hadisegélylél. És ezek a jó jegyzők, akik annyit fáradsanak a háború alatt a harcosok hozzártatózóiért, azt írják, hogy feljebb forduljunk a kérésre.

A nagy nyilvánosság előtt adjuk elő, talán meghallják, akiket illet, akik segíthetnek.

A miniszteri rendelet szerint nem részesülhetnek olyanok a hadisegélyben, akik már a feltelkes gazdák közé tartoznak. Még akkor sem, ha füllig vannak adóssággal, ha mindjárt a birtok az értékéig is van megterhelve. Moratorium van, mondja a miniszter, a földből meg a házból tehát meg lehet élni, az adósság nem befolyásolja a megélhetést, hiszen mostan nem kell fizetni. A rendelet azonban nem gondol arra, hogy az ilyen gazdának a felesége a moratorium dacára is rendezni akarja adósságát, mert különben a háború végéig megesszi a kamat, a háború után még lehetetlenebb helyzetbe kerül. Rendezni iparkodik az adósságát, mert különben, mire hazaérkezik a gazda, a férj, a végrehajtó is ott lesz a viszontlátásnál.

Fontolják meg az intéző körök ezt a lehetetlen intézkedést, ezt a viszás helyzetet. Vegyék revizió alá a hadisegély ügyét. A háború sikeres folytatása okvetlen megköveteli, hogy a lövőárok lakója gondmentesen végezhesse titáni küzdelmét,

ne kelljen meg a puská ravaszának elsütésekor is arra gondolnia, hogy mint nyomorgó itthon a család csak azért, mert papirosan holmi kis vagyonra van, valójában azonban a földnélküli senkik proletárja.

Hazafelé az orosz fogságból.

Hírt adtunk, hogy Streit József építész-vállalkozó hazatérőben van az orosz fogságból, ahol egyik lábát amputálták. A város községi tanácsban álló polgára Brúxig jutott el, ahol már a címere küldött Fejermegyei Napló várta a hazai hírekkel, Streit ezt a figyelmet egy hosszú levélben köszönte meg s részletes, érdekes leírást ad a fogságáról, az ott maradt magyar fiuk sorsáról. Novo-Nikolajevszk barakk-táborában töltötte fogsága nagy részét. Sok ezer magyar testvérünkkel volt ott együtt, később azonban Omszkba került. Novo-Nikolajevszkben együtt volt Rónai székesfehérvári tanítóval, aki a táborban kiűtött tízfusz több magyar társával áldozatul követelt. Vele egy táborban volt Ráb István, a szatmári 5-ik gyalogezred hadnagya, középiskolai tanár, akinek szülei Fehérváron laknak Széchenyi-utca 55. szám alatt.

Ráb hadnagy egy levelet küldött haza Streittel, de nem hozhatta el, mert Szentpétervárott elkobozták tőle, pedig ugyancsak elrejtette. Ráb 1914 december 8-án lett fogoly Przemyslínél, ahol egy kirohanás alkalmával súlyosan megsebesült, jobboldali tüdőszurást kapott, de már a nyárra szerencsésen felgyógyult s most teljesen egészséges.

Streit Józsefet 25 bajtársával indították el a fogságból, társaságában két 17-es katona is volt, az egyik szekszárdi fiu, a másik pedig alcsuti. Utírányuk a következő volt: Novo-Nikolajevszk—Omszk—Moszkva—Szentpétervár. Minden egyes városban tetőtől-talpig agyonmotoszták őket. Szentpétervárról Svédországba mentek, ahol leírhatatlan lelkesedéssel fogadták őket s a svédek minden jóval elhalmozták. Svédországból Németországba mentek, innen pedig Csehországba, ahol jelenleg megfigyelés végett tartózkodnak néhány hétig. Karácsonyra már valószínűleg szereteteik körében lesznek. Hozza Isten őket.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezni, vegye meg a miniatűr vörös vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segíti az emlékszobor megszerzésével.

Budapesti levél.

Kedves Szerkesztőm!

Ti patriarkális fehérváriak bizonnyára irigykedéssel gondoltok mirenk pestiekre, kib abban a nagy szerencsében fogunk a jövő hónapban részeseitülni Weisz, Schwarz et Comp. urak „jósztívésűgűkből“ hogy a híres hollandi tehének zisros, tápláló tejét élvezhetjük az oly kitünőenbevált „tejtalványok“kal kapcsolatban, mig ti, ősi Fehérvár szerény civisei kénytelenek vagytok 10 százalék tejelzett ivizezetekit vizet fogyasztani a „reggeli“-nek csúfolt méregdrága kávéban.

Oh, ne irigykedjete, ne legyetek rosszmájuaok boldog fehérváriak ti nem tudjátok, mit jelent az a demokratiklikk uralma alatt nyögő és izzadó Budapest városának lakója lenni.

Ha apró, rózsás lábacsakkal rugkapróldozó, süvítő, síró, apróságokat vallsz magadénak, tehát ha szükséged van teje, ha életkérdés-számba megy nálad a tej, először az anyakönyvvizetetőhöz kell menned, ott leszursz-sovány pénzár-cádból 2 koronát, akkor kapsz egy hivatalos igazolványt arról, hogy tényleg te vagy a póttönke csöppikének a boldog szülője, s hogy a kis rugkapáló honpolgár mítódtól siratja megszületését. Evvel a 2. koronás papirosal elmegy aztán a kerületi etőljáróságához, ott majd utalványoztatik neked a fővárosi tejtalvány. Ha lázas beteged van, akkor meg először el kell menned a tisztí orvoshoz, aki hivatalból megállapítja, hogy szenvedőd tényleg a betegségnak azon stádiumában van már, hogy csak a — fővárosi tej segíthet rajta — s akkor aztán elmehetsz oda, ahol a tejtalványok „kiutalványoztatnak.“

Te akkor boldog örömmel kedre szorított az iyeténképen hatóságilag és fővárosilag kiutalványozott utalványt, autotaxiba“ vágod magad, igérsz a soiförnek 1 korona borraivalót, csakhogy a szélvész sebességével siessen valamely csarnokba, ahol a fővárosi éltető medűt, a tejet utalványozzák fővárosi utalványok ellenében.

Mikor pőfögve, líhegve és kimerülve megérkezel legve, — bokszterrel és ököllet utat törtél magadnak a Julisok és Marisok tizenhatsoros ércialán és kettős tartalékfalan keresztül és a vilálg leg-alázatosabb hangján, legjámborabb arccal kérded a nagyságos csarnokostól a fővárosilag részrede kiutalványozott tejet, a tejcarnok tulajdonosa azt mondja neked:

— Mit? Tejet akar Nagyságod? Tejet? Tejet nem szolgálhatok! Teljesen kifogyott! Hanem szolgálhatok talán egy üveg Ferenc József, vagy Igmándi keserűvízzel, friss teavajjal vagy finom szalonporosz kőszénnel, abból van meg raktáron.

A konyha tündéreinek tejtul-lámszába hozó vihogása érteni meg veled, hogy a csarnok tulajdonosának viccelni méltóztatott veled.

Elmegy egy másik, egy harmadik, egy tizedik tejcarnokba: ugyanaz a jelenet, de talán erősen bővítetten.

Othton pedig ezalatt kis csöppikéd lenyelte a gumi szopókát, beteged pedig várakozásában kilehelte lelkét.

No de mégis, valaki csak kap tejet, mondd te, kedves Szerkesztőm.

Oh, hogyan, hogyan kapnának tejet a protektós alakok. Tudod, nem csak egy harmincförintos gépirónói állásért, de a tejtért is kell protekciót szerezned, ha ez meg

TÁRCA.

Emberevés vallási okokból.

Irtá: *Hajós József.*
(Vége.)

Hogy a vallásos felfogáson alapuló, szertartásos emberevés divott volna az ősembernél, azt eddig nem sikerült bebizonyítani, hanem csak tévesen magyarázotti néprajzi analógiák révén feltételezik ezt. Az európai ősembernek szellem- s állatkultusszal kapcsolatos totemizmus volt a vallása, azzal a kultusszal pedig nem jár együtt a szertartásos emberevés. Arra nincs semmiféle megbízható adat, hogy az emberevés később, a csiszolt kőkorszakban keletkezett, vagy egyáltalán létezhetett volna az ősember idejében.

A „vallási okokból“ származó emberevést a néprajzi párhuzamok helytelen alkalmazása révén eszeltek ki azok a modern ősembertudósok, akiknek jól esik, ha a „tu-

domány“ nevében támadhatják a vallást. Szerintük: az ősember megette embertársát, de e kenneibilizmust nem gazdasági okokból gyakorolta, mert hiszen gazdagon terítette asztalát a dús természet, — hanem „vallási“ okokból: —egészségéért, jólétéért feláldozta embertársát, valamint ama hiszékenységéből, hogy a meggyilkolt és felfalt ellenség testével együtt az illető erejét és előnyös tulajdonságait is megszerzi magának.

Hogy a természetnépek (pl. a mexikóiak) mutattak be az ő képzelt istenségeiknek emberáldozatot, az közismert, de azt nem is azért tették, hogy az áldozatukat megegyék. Tehát itt beszélhetünk vallási okból emberáldozatról, de nem vallási emberevésről. Ha pedig valaki annyira meghibbant volna, hogy megessi embertársát, azt véltve, hogy annak erejét és előnyös tulajdonságait is bekebelezheti, hát az ilyen botor felfogásból végzett cselekedet oka nem a vallásnak, hanem az rögeszmének, vagy borzalmas logikai tévedésnek a szüleménye.

Mintahogy az örültek rögeszméi nem vallás, úgy a logikai bottásokat, téves következtéseket hamis felfogásokat sem nevezhetjük vallásnak, mert hiszen akkor ellenfeleink most cáfolt állítása is vallás volna, pedig nyilvánvalóan nem az, hanem csak meglepő és rosszindulatú ráfogás, melynek tudományos alapja nincs.

Azzal a lagikátlansággal, melylyel kisütötték, hogy emberevés oka a vallás, ki lehet sütni azt is, hogy a háború oka a vallás, sőt hogy az ősember minden bajának, kulturáltságának oka a papság volt, mert az butította és szipolyozta, nagy párbért és egyházi adót róva ki a népre. Lehet hogy az utóbbi föltevést a „Nep-szava“ házi tudosa közel jövőbe mint bebizonyított őstörténelmi igazságot ismertetni fogja. Az előbbi állítása pedig, hogy a háború oka a vallás, már egyik egyetemi tanár vállalkozott s „bizonyítását“ lekötölte ugyancsak a Természettudományi Közlöny egy elején (II. füz. 94. lap) Lenhossék tanár budapesti egyetem

aulájában tartott előadásában hangoztatta, hogy a háború nem állati, hanem sajátlagosan emberi tünemény, nem az állati ösztönök nyilvánulása az emberben, hanem az emberi értelem és akarat születte: — a primitív népek szelid életébe leginkább a babonának már nagyon korán megjelenő különleges emberi vonása vitte be a háborút, olyas valami tehát, ami az ember sorsának természetfeleliti végokát kereső magasabb emberi értelem első derengését láthatjuk. Mert ha a pápuák falujában a bölcs benszüllöttek megállapítják, hogy a betegséget a szomszéd falu egyike lakosa megbüvölés által okozta, a büntető expedíció hamarosan megindul a megbüvölés megboszulására.

Persze csak feltevése is, hogy az ősember is megtámadta a megbüvölő faluját, mtként ez most a pápuáknál megtörténhetik. Nem bizonyos az sem, hogy az ősember egyáltalán hitt-e az ember által való megbüvölés lehetőségében. Egyébként pedig a megbüvölés lehetőségein, való hit még

SÖVEGJARTO vászonruhazaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damasztból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ szabott árak

van, akár tejfűrdőt is csinálhatsz magadnak fővárosi tejből.

Hogy mit csinálnak a betegek, a szegény gyermekek — ugyan, ki törődik ma a csupa szociális érzékű demokrata népboldogító-vezér és városlánya urak közül, „ilyes-mikkel” — csak a voksok leadó szavazókontingensnek legyen teje, a többiek: a többiek forduljanak fel!

Benedek Rezső.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra

ma a következő adományok érkeztek a Fejérmegyei Naplóhoz: Gede Jánosné 20 korona, bodoki Henter Zoltánné, honvédőrnagyné 10 K, Gulrich Károly 2 K, Ruzicska Pál 1 K, Tekál Lela 50 fill., Csébi János 50 fill., Bagonyi Gyula 1 K, Varga Ferenc 60 fill., Lárenc Aladár 2 K, Szombathelyi József 60 fill., Vágó Lajos 1 K, Süteges Ferenc 60 fill. Olvasatlan aláírás 1 K. Olvasatlan aláírás 1 K.

Özv. Szauer Józsefné és Gebhard Mártonné gyűjtőívén 25 kor, (Vendelköz, Templomköz, Sörházter, Városmajor) folyt be s a következők adakoztak: özv. Szauer Józsefné 2 K, Szauer Constantia 5 K, özv. Neuszer Lajosné 2 K, Tancer Lipótné 1 K, Nyitrai Pál 2 K, Hablesk Sándorné 60 fill. Antal János 1 K, Szűcs István 1 K, Szabó István 10 fill. N. N. 30 fill. Sumits Györgyné 20 fill. Sumits Józsefné 10 fill. N. N. 40 fill. Töke Istvánné 20 fill. Nagy Károlyné 10 fill. id. Bognár Pál 2 K, özv. Bognár Pálné 1 K, Láncoz János 10 fill. Pajor Hor-

nem nevezhető az ember sorsának természetfeletti végökét kereső magasabb emberi értelem első de-regensének. A háború oka tehát az ösemer életében nem volt leginkább a babona sem akármiféle vallás, hanem az okot arra bizonyára gazdasági érdekek összeütközéséből származó egyenlenségek kiélesedése okozta.

A vallás nem ősoka a háborúnak, még kevésbé az emberevésnek. Csak a kritikátlan utánzás, főleg az elfogultság és az irányzatossal vallásgyűlölet inspirálhat valakit olyan állításokra, melyeket az imént cáfolunk. A háború csak annyiban nevezhető tümenénynek, amennyiben a háború okait az emberiség értelem mérlegeli s az akarat határozza el magát a hadakozásra; az ember nemcsak állatias ösztönből cselekszik, midőn hadba vonul. De ez nem azt jelenti, hogy az ember vadabb az állatnál, mert az állat nem visel háborút. Hiszen az állatok világában az egymás ellen való, vak ösztönből eredő küzdelmek a rokoniakj keretein belül gyakorjak. — Az emberevés pedig bármilyen állatias és borzalmas is, mégis emberi cselekedet, mert művelten ember teszi, de rugója, oka nem a vallás, hanem nyers ösztön, éhezés, bosszúállás.

A vallás még létes formában is rendszerint árgalomsra, szarretre serkent, emberevéssel az állatiasan cselekvő vadembert is, miként a néptan és a történelem, meg a jelenkori élet bizonyítja.

váth Istvánné 30 fill. Ladasovits Józsefné 6 fill. Knittelhoffer István 10 fill. Pallag Mihályné 40 fill. Link István 2 K, N. N. 4 fill.

A gyűjtésnél fontos, hogy minden hölgy a kijelölt utcában gyűjtőn. Ha a gyűjtőív betelt, úgy akkor új gyűjtőívet kell kérni, hogy a gyűjtés csak is számozott és aláírott gyűjtőíveken történjék.

Háborus apróságok.

Mackensen és a gyermekek. Mackensen tábornok nagy barátja a gyermekeknek. Temesvári tartózkodása alatt gyakran megállt sétái közben az utcán, hogy a köréje seregül őt-hat éves gyermekekkel eldiskuráljon. Az apróságok hamar megbarátkoztak vele és a Lloyd-palota közelében rendszerint megvárták sétáin. Volt olyan magyar gyermekek is a hádvezér kicsiny barátai között, aki egy kukkot sem tudott németül. Mackensen bácsi szebei mindig tele voltak cukorral és ajándékokkal és akárhányszor képeslevezelőlapokat irt alá a kicsinyeknek, akik később értékes emlékképpen fogják őrizni Mackensen altábornagy autogrammjait.

Hány hajó pusztult el a tengeri háboruban? Ez év február 18-ika óta — mikor megkezdődött a német tengeraltjáró hajók előre bejelentett akciója az ellenséges vizeken járó kereskedelmi hajók ellen — szeptember 2-ig torpedó ágyú, és aknák által elpusztult 527 angol, 28 francia, 26 orosz, 6 belga, 1 japán, 3 olasz, összesen 599 tengerihajó 1,032,512 tonnatartalommal. Ezenkívül csupán augusztus hó folyamán a következő hadihajók pusztultak el az Északi-és Kelet-tengeren, az Adrián és a Dardanelláknál: 1 angol cirkáló, 2 angol segédcirkáló, 2 angol torpedózúzó, 2 angol tengeraltjáró, 4 angol csapatszállító gőzös, 1 francia segédcirkáló, 2 olasz torpedónaszád, 2 olasz tengeraltjáró, 1 orosz torpedózúzó, 1 orosz torpedónaszád, 2 orosz ágyúnaszád, 1 orosz segédhajó, ismeretlen lobo-góju ellenséges cirkáló.

A legendás Hindenburg. A harc-térről jövő katonák, tehát „hiteles tanuk” szél-tében-hosszban beszéltek, hogy Hindenburg tulajdonképpen nem más, mint Rudolf trónörökös. Ismeretlenül élve, a világháború kitörése alkalmával, fegyvert fogott, hogy segítsen rajtuk és hű szövetségeseikön. Szép, de különös megnyilvánulása ez annak a szeretetnek és ragaszkodásnak, amellyel volt trónörököse iránt viseltetik a magyar nép.

Négyezer ügyvéd a harctéren. Az Országos Ügyvédszövetséghez beérkezett jelentések szerint Magyarország területén működő nyolcezer ügyvéd közül mintegy négyezer mint aktív katona vesz részt a háboruban. Ezek közül eddig az ország egész területéről százezren-hét, egyedül a budapesti kamara területéről huszoneg ügyvéd halt hősi halált. A budapesti ügyvédek most megzsalgat indították, hogy a hősi halál halt ügyvédek özvegyei és árvái, tekintet nélkül a megvár-tant nyugdíjintézet időre, megfelelő nyugdíjban részesüljenek. Úgynevezett mozgalom indult meg az iránt is, hogy a kenyerüket vesztett s a háboruban megrokkant ügyvédek kórházaitokba segítsék, árváik javára pedig jótékonyági alapot gyűjtssék.

HIREK.

— **Katonai kitüntetés.** Dr. Katona Nándor ügyvéd, a 17. honvédegyalozgerezd. tartalékos zászlósa Belgrád bevételénél tanusított vitéz magatartásáért a koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

— **A munka elismerése.** La-punk tegnapielőtti számában már megírtuk, hogy gróf Ma-zeny gyalogsági tábornok dr. Gutberz Jenő kórházparancsnok kíséretében megtekintette a hely-beli hadikórházak több csoport-ját s a látottak fölött dr. Gut-berz tőzrsorvosnak a legteljesebb elismerését fejezte ki. Mint új-aban értesülünk, a következő kórházakat tüntette ki a katonai parancsnok látogatásával: a Csapatkórházat, ahol az adminisztráció pontosságáért, a be-teget és sebesült katonák kitün-ő ellátásáért Kraus Teodor száza-dosznak, a hadikórházak agilis gondnokának fejezte ki leg-messzebbmenő elismerését és dicsőrsétát, a kereskedelmi csar-nokot, ahol Kraus Teodorné fő-őpolónét és dr. Riffer Gézát, a régi árva-házat, ahol a misszi-őn-őve-reket és dr. Széchy-t, az Ipariskolát, ahol Roediger Gyul-ánét és a kir. javítóintézetet, ahol Mészáros Sándornét és dr. Deutch Gyulát, végül a barakk kórházat, ahol Horthy Istvánnét és dr. Pajzs Pált dicsőrsé meg a kórházak mintaszertü be-rendezéséért, a betegek buzgó ő-polásáért.

— **A vasárnapi munkaszünet.** Schlamadinger Antal és fia, Schlamadinger Gyula, Kren Ignác, Gröz Bernát, Fodor Jenő, Klein Márkus fia és Langermann Vilmos székes-fehérvári vaskereskedők közös meg-állapodásra léptek, hogy december 1-től március 1-ig üzleteiket vasar-nap, a vásári napokat kivéve, zárva-tartják. Humánus és minden tekin-tetben dicsőrsendő eljárásukat más szakmabeli kereskedők is követhet-nék. A közönség egy-kettőre meg-szokná a teljes vasárnapi munka-szünetet, a kereskedők pedig alkal-mazzottakkal együtt megszüntetnek a rebszolgásgáukat, hogy mindig a rendelkezésükre álljanak.

— **Jótékony-ság.** Szabó Istvánné a harctéren levő katonák karácso-nyára 5 koronát küldött a Fejér-megyei Naplóhoz. Átadtuk a Had-segélyzőnek. N. N. leánya pedig rézjátékszeret hozta be hozzánk a hadsereg számára.

— **A piaci árjegyzék.** Kétheten-kint szokta a város a piaci árjeg-yzékét kiadni, amelyet természetesen még tévedésből sem tartottak be sem az eladók, sem a vásárlók. Pedig a piaci árjegyzék mindig az eladók-nak kedvezett, az árak folytonosan emelkedtek benne. Csodák csodájára a december első felére kiadott árjegyzékben nincs áremelés, minden maradt a régi-ben. Csupán a pulykát és pecceny-malacot vették fel mint újat az árjegyzékbe. A pulyka ára köög-grammonként 3 korona, ugyszintén a pecceny-malacé is.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO-színháza.

PENTEKEN és SZOMBATON

december hó 3-án és 4-én

ÚJ KINEMASZKECCS

Szalkay Lajos és Báthory Béla

FELLEPTÉVEL

A szabin nők elrablása.

Böhözatos moziszkcecs énekkel és táncsal.
4 részben, (2 film 2 szinpad.)

Schönthan után írta . . . Gyöngyi Izsó.

Bányai Márton tanár . . . BÁTHORY BÉLA,
Borbála a neje . . . Kövessy Szerén,
Róza, szobalánya . . . Szalkay Sári,
Retegi Fridolin szinigazgató . . . SZALKAY LAJOS.

A filmen . . . GYÖNGYI IZSÓ.

A helyek megfordítottak. Helyárok rabszókatlan felemeltek.

Jegyek előre válthatók este az Apolló pénztáránál és Krausz Verona dőhányzósdéjében egész nap.

Előadások mindkét nap este 6 és 9 órakor.

— **Elutasított fellebbezés.** Dr. Krausz Zsigmond városi bizottsági tag megtelebezte a városi virilisták névjegyzékét, mert a virilistáknál a hadiadót is beszámították. Dr. Krausz szerint ez helytelen volt, mert a hadiadó után nem fizetnek pótdadót. Az állandó bíráló bizottság csütörtökön délelőtti foglalkozást a fellebbezéssel, gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklete alatt s a fellebbezést elutasította.

— **Az új színtársulat.** Fodor Oszkár az új színgazgató most bocsájította ki a téli szezon első színházi jelentését, amelyben bejelenti, hogy december 3-án az első előadás alkalmából a Sibillt adják elő. Az előadásokon a zenét a 35. gyalogezred kitűnő zenekara fogja szolgáltatni. A színtársulat tagja a következők:

I. Művezetőség: Fodor Oszkár igazgató, Könyves Jenő helyettes, Krémer Jenő, Falussy István, Varga Béla, Andor Zsiga, Csiky Endre, karnagyok; Faragó Rezső titkár, Szepessy Manó ügyelő, Rónaszéki Béla könyvtáros, Szabolcsiné, sugónő, Sebők Malvin pénztárosné, Gábor Imre táncmester, Marsó János jelmezáros, Szabolcsy János szertáros, Molnár János fodrász, Csabai András színpad mester, Illés Ferenc szereposztó.

II. Magánszereplők: Albert Böske opera-operette énekesnő, Tercsányi Vikki, Makay Berta. Révész Böske, Faith Gizi szubrettek; L. Zikó Ilma, K. Székely Ilona, Császár Kamilla drámai színésznők; Ács Zseféné, anyaszínésznő, Bene Emma kómika, Rózsahegyi Ilona énekes naiva, Godányi Julius, Takács Mariska baletttáncosnők.

Falussy István, Poór Mihály, Balázs Bálint, Ráday Hugó énekesek; Krémer Jenő, Varga Béla, Fekete Jenő, Gábor Imre komikusok; Könyves Jenő, Fejős Aladár, Fodor Oszkár, Rónaszéki Béla drámai színészek.

III. Segédsizelesznők és segédsizelesztek: Fehér Éva, Kardos Edith, Huszti Rózi, Dankó Erzsike, Sobestyén Jenőné, Abonyi Teréz, Pap Kornélia, Takács Margit. — Angyal Géza, Lónyai Sándor, Markovics Sándor, Bakos Gyula, Kiss Ferenc, Iván Jenő, Szepessy Manó, Bathory Illés.

— **Feltalálták a lépfene szárú-mát?** Az antrax széruma is azok közé a csodaszérumok közé tartozik, amelyeket minduntalan feltalálták az orvosok, lehetőleg mentül messzibb tartózkodó tudósok. Most egy new-yorki tudósítás szerint, megint megvan a lépfene oly rég keresett széruma s magyar származású amerikai orvos találta ki, Eichorn Adolf az orvos neve, aki Magyarországból származott Amerikába s a budapesti egyetem szerezte meg képesítését, a washingtoni állatkereskedelmi ügyosztály orvosa s az állatbetegségek ellen több kitűnő szert fedezett már fel. Egy new-yorki öreg ur valahogyan lépfenét kapott s erre kipróbálták Eichorn oltóanyagát. A bnteg hamarosan felépült. Érdekes, hogy Eichorn egy év alatt mintegy száz-ezer háziállatot mentett meg az elpusztulástól s így fölfedezésének gazdasági jelentősége is nagy.

— **Eltűntek.** Nagy Géza molnár-segéd, Orsós Julianna teknőjavó cigányleány eltűntek. A vármegye aispánja elrendelte körözésüket.

— **A szegény gyermekeknek.** A jóléti közönségünk csak nem feleltek meg a didergő szegény gyermekekről. N. N. 6 drb. ruhát, dr. Riffer Gézáné pedig egy öcömber-külbőtt, Klincsek József több ruhát hozott szerkesztőségünkbe, N. N. szírtén ruhát. A mai napon egy hatgyermekes, egy három- és egy negygyermekes családot segítettünk meg. Az apa valamennyinél a harctéren van. Egy családnak pénzsegélyt adunk. Az öcömber a hat gyermekes anyának adtuk, akinek férje az olasz harctéren van, de már hosszabb idő óta nem tud semmij róla.

— **Ezredik műtét.** A Szent György kórházban csütörtökön végezték az 1915. évben az ezredik műtétet. Az érdekes szám Schwerteczy János betegre esett, a műtétet pedig dr. Pajzs Pál főorvos végezte. dr. Ledgdy László és Lauschmann László alorvos asszisztenciájával.

— **Hadiposta.** Simon János 17. népfőlköly gyalogezred 3 századának őrzetője (született 1875 ben) a hivatalos jelentés szerint ezredétől 1915. július 26-án eltűnt. — Pukli József 17. honvédegyezred közlegénye (32 éves, róm. kath.) orosz fogságba esett, s mint sebesült Moszkában tartózkodik. 10. Ver. Ev. Spit.

— **Katonatemetések.** Wiesler Márton polgári munkás, iszkaszentgyörgyi lakos, a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése december 2-án délután 2 órakor volt a csapatkórház halottsházából.

Schneider Sándor méneskatonna, diódi, lakos betegsége következtében elhunyt, Temetése december 3-án d. u. 2 órakor lesz a Szent György kórház halottsházából.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziszert a dr. STÖRK-féle komprimált illavászt. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Robert „Magyar Korona” gyógyszerárában, Székesfehérvár, Városházán.

PIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTKOK EPÜLTÉJE) ::

Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

IRODALOM.

Az élet könyvei. Ismét 10 kötet jelent meg az Elet Könyvei című irodalmi vállalatból, tíz kötet az irodalomnak ugyszólván minden ágából összeválogatva. *Rákosi Jenő* „A magyarságról” című kötetében irodalmi és művészeti cikkeiből közöl válogatott gyűjteményt, harminc esztendő publicisztikai munkásságának termékeiből csupa olyan dolgozat, melyeket régi hirlapokotetek sárguló lapjairól kivenni és a közönség számára hozzáférhetővé tenni érdemes feladat volt. *Endrődi Sándor* egy kötet költeményét adja ezzel a túlságosan pesszimista címmel: „A pálya végén,” verseiben azonban oly élet ütket, mintha a pálya elején állana. *Cholnoky Jenő* a földrajzi tudományt szolgálta meg, „Földrajzi képek” a modern geografia igen érdekes kérdéseiről tájékoztatják a közönséget. A szépirodalmat *Tarcsai György, Lampérth Géza, Domonkos István, Sebők Zsigmond* és *Kárpáti Aurél* képviseli. *Tarcsai* a történeti novella mestere, „Magyar legendái” régmult idők érdekes képeit eleveníti fel; *Kárpáti*

„Budai képeskönyve,” melyhez *Muhtits Sándor* rajzolt stilszerű illusztrációkat a régi Buda társadalmának életét festi kissé lírai hangon, de mindvégig művészi formában. *Domonkos István* a dunántúli népköltő megfigyelője, „Atyámfiai” című kötetében csupa élettől duzzadó alakot állítanak elénk. „*Sebők Zsigmond* „Színfoltok” című kötetével genre-képeket és apró történeteket nyújt az 6 sájtatosan gondos művészetével. *Lampérth* a kisvárosi élet kitűnő megfigyelője „Az én rózsám” című kötetével legjobb irodalmi munkáját adja a közönségnek. *Márki Sándor*, a kiváló történetűdős a „Magyar Középkorból” közöl érdekes tanulmányokat. — Rég érzett hiányt pótol *Trikál József* egyetemi theologus tanár „Egység” című köteté, mely kerestény szempontból tájékoztatja a közönséget a filozofia modern áramlatairól.

Szalkay szkeccse az Apollóban.

A Szabin nők elrablása. Bohózatok szkecs 4 részben. Bemutásra kerül pénteken és szombaton.

Szalkay Lajos a kitűnő komikus, akinek színesi kvalitásait a székesfehérvári közönség nagyon ismeri, hiszen számtalan derűs estét szerzett már neki vidám mókáival, bebizonyította, hogy kitűnő mozi-színész is, amiről hamarosan meg fog győződni közönségünk.

Gyöngyi Izsónak az ismert nevű kiváló komikusnak ugyanis az a kitűnő ölete támadt, hogy „A szabin nők elrablása” c. kagacgató

bohózatot szkeccse őrlesse át. A pompás bohózat erre nagyon alkalmassnak kínálkozott. Gyöngyi megnyerte egyik főszereplőnek Szalkay Lajost, aki a darabban *Reteggi Fridolin* színgazgató szerepét személyesíti. A másik főszerepet maga Gyöngyi Izsó játsza s a többi szerepeket is a legjobb fővárosi színészek játszáik. A szkeccsben a fehérvári közönség régi kedvence *Báthory Béla* is szerepel, továbbá játszik Szalkay Sárika is. A két színpadi és két mozifilmjára oszlo, mindvégig mulattató bohózatot *Deési Alfréd* a kitűnő jellemszínész rendezte. A darabot már Pesten óriási sikerrel mutatták be, egész estén véghezvissza nincs a hersögi kacagásnak. A vidám bohózatot az Apolló december 3-án és 4-én pénteken és szombaton mutatja be. A műsört *Max Linder* egy kagacgató filmje „A hűségmerő” egészíti ki. A helyarok mérsékeltlen felemeltek. Jegyek előre válthatók Krausz Verona tőzsdéjében és esie az Apolló pénztáránál. Az előadások mindkét nap 6 és 9 órakor kezdődnek.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenesfiut azonnal felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Sz. Istvántér 1. sz.

Kifutónu felvétetik Knazovitzky Béla divatruházában.

Jó házból való fiuk megfelelő iskolai képzettséggel tanulókul felvételnek Schamadinger Antal és Fia vaskereskedő cégnel.

URANIA-SZÍNHÁZ

Pénteken és szombaton, december hó 3 és 4-én este fél 7 és 9 órakor

NAGY MŰVÉSZ-ESTÉLYT

RENDEZ

Göndör Aurél

jellemkomikus és gramofonénekes és elsőrangú fővárosi színházak tagjaiból álló művész társulata. Színe kerülek

NEM! NEM! NEM!

aktuális tréfa a Medgyaszay kabaré állandó kasszadarabja

Göndör Aurél

kiválóbb alakításai

Az első zsidó honvédtüzér.

Böszörményi Mór népfőlkelő.

Ezenkívül kiválóbb alakításai

Gigány, — Bakter, — Lipótvárosi alakok.

Ezenkívül tréfák és magánszámokkal fellépnek

BALOG MARGIT Nagy Endre v. művésznője.

PAJOR FERENC Fővárosi Orfnum v. művésze

Előadások nem folytatálagosak. Jegyek számozottak Ütőhelyek fordítottak erkélyen is, fől szinten is. Jegyek elővételben Ullaman Imre dohánytőzsdéjében és a színház pénztáránál egész nap.

Helyárak: Páholy 5 személyre 8 K. Erkölyülés 1 korona, I. hely 1-től 6 sorig 1-20 korona, II. hely 7-től 15 sorig 80 fillér, III. hely 16-tól 21 sorig 50 fillér. Katóna és diák-jegy 40 fillér.